

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης
Περιφερειακή Ενότητα Δράμας
Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής
Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου

Φυσιικοί εχθροί στην

καλλιέργεια βαμβακιού
στην Π.Ε. Δράμας

Καταγραφή των ετών 2015-2019

Δράμα, 2019

ΦΥΣΙΚΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΣΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΔΡΑΜΑΣ. ΜΙΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 2015-2019.

Ο ρόλος των φυσικών εχθρών στη δυναμική ισορροπία των αγροοικοσυστημάτων είναι πολύ σημαντικός, τόσο στις εντατικές, όσο και στις μεγάλες καλλιέργειες όπως το βαμβάκι. Τα τελευταία χρόνια το ενδιαφέρον για την προστασία των φυσικών εχθρών έχει αυξηθεί και καταβάλλονται προσπάθειες να γίνει ευρύτερα κατανοητός από τους καλλιεργητές ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζουν στην προστασία της καλλιέργειας από τους εχθρούς της. Στα πλαίσια εφαρμογής τού Προγράμματος Γεωργικών Προειδοποιήσεων Βαμβακιού του ΥΠ.Α.Α.Τ., του οποίου φορέας υλοποίησης στην Π.Ε. Δράμας είναι η οικεία Δ.Α.Ο.Κ., πραγματοποιήθηκε καταγραφή των σημαντικότερων φυσικών εχθρών στις καλλιέργειες βαμβακιού της περιοχής, στην περίοδο 2015-2019. Κατά σειρά φθίνουσας συχνότητας εμφάνισης καταγράφηκαν τα παρακάτω ωφέλιμα αρθρόποδα: *Harmonia axyridis* (Col.: Coccinellidae), *Chrysoperla carnea* s.l. (Neur.: Chrysopidae), *Coccinella septempunctata* (Col.: Coccinellidae), *Campylomma verbasci* (Hem.: Miridae), *Hyposoter didymator* (Hym.: Ichneumonidae), *Lysiphlebus fabarum* (Hym.: Braconidae), *Orius majusculus*, *O. niger*, *O. minutus* (Hem.: Anthocoridae), *Thanatus* spp. (Araneae, Philodromidae), *Nabis pseudoferus* ssp. *pseudoferus* (Hem.: Nabidae), *Sphodromantis viridis* (Mantodea: Mantidae), *Acontia trabealis* (Lep.: Noctuidae), *Hippodamia variegata* (Col.: Coccinellidae), *Tachina praeceps* (Dip.: Tachinidae), *Propylea quatuordecimpunctata* (Col.: Coccinellidae), *Psyllobora vigintiduopunctata* (Col.: Coccinellidae) και *Cotesia* spp. (Hym.: Braconidae).

Αυτή είναι η πρώτη εκτενής και συστηματική καταγραφή ωφελίμων αρθροπόδων στο βαμβάκι στην ευρύτερη περιοχή, υποδεικνύοντας την ύπαρξη πληθώρας φυσικών παραγόντων ελέγχου των εχθρών της καλλιέργειας. Είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η παρουσία των φυσικών εχθρών στην καλλιέργεια βαμβακιού και να προστατεύονται οι πληθυσμοί τους από μη αναγκαίες χημικές επεμβάσεις, στα πλαίσια της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας.

Η εργασία αυτή ανακοινώθηκε στο [18ο Πανελλήνιο Εντομολογικό Συνέδριο \(15-18 Οκτωβρίου 2019, Κομοτηνή\)](#).

Περισσότερες πληροφορίες περιέχονται στον Πίνακα που ακολουθεί, όπου καταγράφονται τα είδη ωφελίμων αρθροπόδων που διαπιστώθηκαν σε βαμβακοκαλλιέργειες στην Π.Ε. Δράμας κατά τα έτη 2015-2019. Οι εικόνες που παρατίθενται στη συνέχεια βοηθούν στην αναγνώριση των φυσικών εχθρών.

Στην προσπάθεια αυτή, η Υπηρεσία αναγνωρίζει την ευγενική συμβολή που είχαν και οι παρακάτω αξιόλογοι επιστήμονες τους οποίους και ευχαριστεί: Δρ. Γεώργιος Μυρωνίδης, Δρ. Δημήτριος Αβτζής, Δρ. Εμμανουήλ Ροδιτάκης, Dr. Paride Dioli και Dr. Cornelis van Achterberg.

Πίνακας. Ωφέλιμα αρθρόποδα που καταγράφηκαν σε αγρούς βαμβακιού την πενταετία 2015-2019, στην Π.Ε. Δράμας. Το πλήθος των αστερίσκων (*) που ακολουθεί τα ονόματα υποδηλώνει σχετικό μέγεθος συχνότητας εμφάνισης.

A/A	ΕΙΔΟΣ ΩΦΕΛΙΜΟΥ ΑΡΘΡΟΠΟΔΟΥ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΕΧΘΡΟΥ	ΞΕΝΙΣΤΕΣ
1	<i>Harmonia axyridis</i> (Pallas) **** Coleoptera, Coccinellidae	Αρπακτικό	Πολυφάγο
2	<i>Chrysoperla carnea</i> s.l. (Stephens) **** Neuroptera, Chrysopidae	Αρπακτικό	Πολυφάγο
3	<i>Coccinella septempunctata</i> L. **** Coleoptera, Coccinellidae	Αρπακτικό	Πολυφάγο
4	<i>Campylomma verbasci</i> (Meyer-Dür) **** Hemiptera, Miridae	Αρπακτικό	Ακαρεοφάγο, αφιδοφάγο
5	<i>Hyposoter didymator</i> (Thunberg) **** Hymenoptera, Ichneumonidae	Παρασιποαιδές	Συλλέχθηκε από προνύμφες <i>Helicoverpa armigera</i>
7	<i>Lysiphlebus fabarum</i> (Marshall) *** Hymenoptera, Braconidae	Παρασιποαιδές	Αφίδες (συλλέχθηκε από <i>Aphis gossypii</i>)
8	<i>Orius majusculus</i> (Reuter) *** Hemiptera, Anthocoridae	Αρπακτικό	Πολυφάγο
9	<i>Orius niger</i> (Wolff) *** Hemiptera, Anthocoridae	Αρπακτικό	Πολυφάγο
10	<i>Orius minutus</i> (L.) *** Hemiptera, Anthocoridae	Αρπακτικό	Πολυφάγο
11	<i>Thanatus</i> spp. *** Araneae, Philodromidae	Αρπακτικό	Πολυφάγο
12	<i>Nabis pseudoferus</i> ssp. <i>pseudoferus</i> Remane *** Hemiptera, Nabidae	Αρπακτικό	Πολυφάγο
13	<i>Sphodromantis viridis</i> Forsskål ** Mantodea, Mantidae	Αρπακτικό	Πολυφάγο
14	<i>Tachina praeceps</i> Meigen ** Diptera, Tachinidae	Παρασιποαιδές	Συλλέχθηκε από προνύμφες <i>Helicoverpa armigera</i>
15	<i>Acontia trabealis</i> (Scopoli) ** Lepidoptera, Noctuidae, Acontiinae	Φυτοφάγο	Οι προνύμφες του τρέφονται σε φυτά <i>Convolvulus arvensis</i> .
16	<i>Hippodamia variegata</i> Goeze ** Coleoptera, Coccinellidae	Αρπακτικό	Αφιδοφάγο
17	<i>Propylea quatuordecimpunctata</i> (L.) * Coleoptera, Coccinellidae	Αρπακτικό	Αφιδοφάγο
18	<i>Psyllobora vigintiduopunctata</i> (L.) * Coleoptera, Coccinellidae	Αρπακτικό	Μυκητοφάγο
19	<i>Cotesia</i> spp. * (υπό εξέλιξη αλληλούχηση DNA του είδους) Hymenoptera, Braconidae, Microgastrinae	Παρασιποαιδές	Συλλέχθηκε από προνύμφες <i>Helicoverpa armigera</i>

Πηγή: Σίμογλου, Κ.Β., Γ.Κ. Μυρωνίδης, Δ.Ν. Αβτζής, Ε. Ροδιτακης, Ρ. Dioli, Δ. Καλτσάς και C. van Achterberg. 2019. Καταγραφή φυσικών εχθρών σε καλλιέργειες βαμβακιού, κατά τα έτη 2015-2019, στην Π.Ε. Δράμας. Περιλήψεις του 18ου Πανελληνίου Εντομολογικού Συνεδρίου, 15-18 Οκτωβρίου, Κομοτηνή, <http://www.entsoc.gr/18pes/wp-content/uploads/2019/10/Βιβλίο-περιλήψεων-18ΠΕΣ.pdf>.

Το πλήρες κείμενο της ανακοίνωσης είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου ([ResearchGate](#)).

Εικόνες ωφέλιμων αρθροπόδων που καταγράφηκαν σε καλλιέργειες βαμβακιού στην Π.Ε. Δράμας, κατά τα έτη 2015-2019.

Νύμφες του *Hyposoter didymator* (Ichneumonidae)
(©: Τμ. ΠΦΕ)

Νύμφη *Hyposoter didymator* προσκολλημένη σε ανθοφόρο οφθαλμό βαμβακιού (παραπλεύρως στην παρασιτισμένη νεκρή προνύμφη πράσινου σκουληκιού) (©: Τμ. ΠΦΕ)

Hyposoter didymator (Ichneumonidae) (ενήλικα άτομα) (©: Τμ. ΠΦΕ)

(θηλυκό άτομο)

Harmonia axyridis, Coccinellidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Harmonia axyridis, Coccinellidae, προνύμφη (©: Τμ. ΠΦΕ)

Harmonia axyridis, Coccinellidae, νύμφη (©: Τμ. ΠΦΕ)

Harmonia axyridis, Coccinellidae, νύμφη και προνύμφη (©: Τμ. ΠΦΕ)

Harmonia axyridis f. succinea, Coccinellidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Harmonia axyridis f. spectabilis, Coccinellidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Harmonia axyridis f. conspicua, Coccinellidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Harmonia axyridis f. succinea, Coccinellidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Coccinella septempunctata, Coccinellidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Coccinella septempunctata, Coccinellidae, προνύμφη (©: Τμ. ΠΦΕ)

Hippodamia variegata, Coccinellidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Hippodamia variegata, Coccinellidae (προνύμφη) (©: Τμ. ΠΦΕ)

Το παρασιτοειδές αφίδων *Lysiphlebus fabarum* (Hymenoptera: Braconidae) και παρασιτισμένες αφίδες *Aphis gossypii* (©: Τμ. ΠΦΕ)

Acontia trabealis, Lepidoptera: Noctuidae. Οι προνύμφες του τρέφονται σε φυτά *Convolvulus arvensis*. (©: Τμ. ΠΦΕ)

Campylomma verbasci, Hemiptera: Miridae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Campylomma verbasci, Hemiptera: Miridae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Propylea quatuordecimpunctata, Coccinellidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Propylea quatuordecimpunctata, Coccinellidae, προνύμφη (©: Τμ. ΠΦΕ)

Psyllobora vigintiduopunctata, Coccinellidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Η αράχνη *Thanatus* spp., (Araneae: Philodromidae)
(©: Τμ. ΠΦΕ)

Tachina praeceps, Diptera: Tachinidae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Orius spp., Hemiptera: Anthocoridae (©: Τμ. ΠΦΕ)

Nabis pseudoferus ssp. *pseudoferus*, Hemiptera: Nabidae
(©: Τμ. ΠΦΕ)

Cotesia spp., Hymenoptera: Braconidae (©: Τμ. ΠΦΕ).

©: Δ.Α.Ο.Κ. Δράμας, 2019.

Το φυλλάδιο αυτό χορηγείται δωρεάν υπό την άδεια:

[Creative Commons: Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 - Διεθνές.](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Σχεδιασμός-επιμέλεια φυλλαδίου: Κωνσταντίνος Β. Σίμογλου, Γεωπόνος.

Πληροφορίες: pfedaokdramas@vivaldi.net

Δήλωση πνευματικών δικαιωμάτων: Το φωτογραφικό υλικό είναι πρωτογενές και τα πνευματικά δικαιώματα ανήκουν στο Τμήμα Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου της Δ.Α.Ο.Κ. Δράμας, δυνάμει του άρθ.1 του Ν. 2121/03-03-1993 (Α' 25). Επιτρέπεται η χρήση και αναδιανομή του παρόντος ως έχει με αναφορά στην πηγή, για μη κερδοσκοπικούς λόγους. Απαγορεύεται η μερική αναδημοσίευση του παρόντος χωρίς την γραπτή άδεια της Δ.Α.Ο.Κ. Δράμας.